

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ.

Ἐπιστολὴ Ζ΄.

Διοίκησις τοῦ σχολείου. Πειθαρχία.

Οποῖαν μέθοδον καὶ ἂν μεταχειρίζεται ὁ Δημοδιδάσκαλος, ἀλληλοδιδασκτικὴν ἢ ἄλλην, αἱ ἀρχαὶ, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ὀδηγῆται καὶ εἰς τὴν παράδοσιν καὶ εἰς τὴν διοίκησιν, μένουσιν ἀπαράλλακτοι. Παράγονται ἀπὸ τὴν γνώσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Τὰς γενικὰς ὀδηγίας λοιπὸν, τὰς ὁποίας προβάλλω εἰς τὴν σειράν τῶν ἐπιστολῶν τούτων, τὰς προβάλλω ὄχι ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς ἀλληλοδιδασκτικοὺς διδασκάλους, ἀλλὰ εἰς ὅλους τοὺς ἐμπιστευμένους τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας.

Αἱ γενικαὶ διατάξεις τοῦ σχολείου πρέπει νὰ ἔχωσι κύριον σκοπὸν, (α.) τὸ νὰ μὴ ἀναγκάζεται ὁ διδάσκαλος νὰ κάμνῃ πολλὰ πράγματα συγχρόνως, ἀλλὰ νὰ ἦναι ἐλεύθερος νὰ τελειώῃ ὅλα διαδοχικῶς· ζ' (β΄) νὰ ἐνασχολῆται ἀδιακόπως ἕκαστος μαθητῆς εἰς τι σύμφωνον μὲ τὴν ἡλικίαν καὶ μὲ τὰς προόδους του, ὥστε νὰ μὴ μένῃ οὐδεμίαν στιγμήν ἀργός.—Τινὲς διδάσκαλοι κανχῶνται, ὅτι δύναται νὰ προσέχωσι συγχρόνως εἰς πολλὰ πράγματα, καὶ θέλουσιν, ἐνῶ παραδίδουσιν γραμματικὴν, ἐνταυτῷ νὰ διορθῶσι κορυθλίια, ἢ νὰ καταγίνωνται εἰς ἄλλο τι ὅμοιον. Πολλὰ ὀλίγοι ὁμῶς, μὲ φαίνεται, ἐμποροῦν νὰ κάμνωσι τοῦτο μὲ ὠφέλειαν· διότι ὁ σκοπὸς τῆς παραδόσεως δὲν εἶναι μόνον νὰ βιβαιωθῇ ὁ διδάσκαλος, ἂν οἱ μαθηταὶ ἐξεζητήσῃν τι ἀπὸ τὸ βιβλίον ὀρθῶς, ἀλλὰ ζ' νὰ μεταδώσῃ ἰδέας.—Ὅθεν δὲν πρέπει συγχρόνως νὰ ἐνασχολῆται εἰς ἄλλο, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦτον τὸν κύριον σκοπὸν. Ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ σχολείου συμβουλεύω τὰ ἐφεξῆς.

Α'. Προσλαθεῖτε νὰ ἐκλύσετε τὴν ἀγάπην τῶν μαθητῶν σας. Χωρὶς αὐτὴν φανερόν ὅτι δὲν ἐμπορεῖτε νὰ ἔχετε εἰς αὐτοὺς τὴν ἀπαιτουμένην ἐπιφύσην, καὶ ἐπομένως θέλει πηγάξιν ὀλιγοτέρα ὠφελεία ἐκ τῶν κόπων σας. Ἀλλὰ, διὰ νὰ ἀποκτήσετε τὴν ἀγάπην τῶν μαθητῶν σας, πρέπει νὰ δείχνετε ὅτι τοὺς ἀγαπᾶτε εἰλικρινῶς. Ὁ διδάσκαλος, ὅστις ἐμβαίνει εἰς τὸ σχολεῖον ὡς στρατηγὸς μεταξὺ ὑπόπτων ἀνταρσίας, δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Ἡ ὑποψία αὕτη θέλει γενήσῃ ἐναντίωσιν, καὶ οἱ μαθηταὶ θέλουσιν γίνεσθαι κακοί, καὶ ἂν δὲν ἦσαν τοιοῦτοι πρότερον. Μὴ τοὺς ἀδικεῖτε λοιπὸν. Οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν ἀναμφιβόλως ἀγαποῦν τὴν εὐταξίαν, δηλαδὴ εὐχαριστοῦνται περισσότερον ὅταν τὸ σχολεῖον φυλάττεται εὐτακτῶν, ἂν καὶ περιορίζωνται ὀλίγον οἱ ἴδιοι, παρὰ ὅταν ὅλοι ἦναι ἐλεύθεροι νὰ κάμνωσιν

ὅπως θέλουσιν, καὶ τὸ σχολεῖον καταστῇ εἰς ἀταξίαν καὶ σύγχυσιν. Ἐὰν τρέφετε πρὸς αὐτοὺς αἰσθήματα εἰλικρινοῦς εὐνοίας καὶ ἀγάπης, καὶ δείχνετε τὰ αἰσθήματα ταῦτα εἰς τὴν διαγωγὴν σας, δὲν ἀμφιβάλω ὅτι θέλετε εὑρεῖν τοὺς περισσότερους, καὶ, σχεδὸν ὅλας, τοὺς μαθητὰς εὐγνώμονας, καὶ τρέφοντας ἀμοιβαία αἰσθήματα. Ὅταν οἱ μαθηταὶ, ἀντὶ νὰ ἀγαπῶσι, μισοῦν τοὺς διδασκάλους των, τὰ βιβλία των, τὸ σχολεῖον, καὶ αὐτὴν τὴν μάθησιν, πταίουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ διδάσκαλοι. Δὲν μισοῦν διοίκησιν δικαίαν, σταθεράν, καὶ εὐνοικὴν, ἀλλὰ δυσσαρεστοῦνται ἀπὸ τὸν ἄγροικον, σκληρόν, ἢ ἄδικον τρόπον τοῦ διδασκάλου. Δείξτε τοὺς ἐμπράκτως ὅτι τοὺς ἀγαπᾶτε, καὶ μὴ ἀμφιβάλετε ὅτι καὶ αὐτοὶ θέλουσιν ὡς ἀγαπᾶν. Δὲν ἀρκεῖ ὁμῶς διὰ τοῦτο νὰ τοὺς λέγετε πόσον τοὺς ἀγαπᾶτε, καὶ πόσον ἐπιθυμεῖτε τὴν προδόσιν των. Πρέπει νὰ τὸ ἀποδείξετε ἀνοῦμενοι τὴν ἰδικὴν σας ἀνεσιν διὰ τὴν ὠφέλειαν αὐτῶν.

Β'. Διὰ νὰ ἐμπορηθῆτε νὰ διοικῆτε τὸ σχολεῖόν σας, πρέπει νὰ διοικῆτε πρῶτον τὸν ἑαυτὸν σας. Ἐνῶ ἰδίως νὰ φυλάττετε σεμνότητα, νὰ ἀποφεύγετε τὴν ὀργὴν, ἐξαιρέτως νὰ μὴ παιδεύετε ποτὲ μὲ ὀργὴν. Εἶναι προσέτι κανὼν ὠφελιμώτατος, νὰ μὴ ὑψόνετε ποτὲ τὴν φωνὴν ὑπὲρ τὸν συνείδησιμον τόνον. Μὴν ἐμβαίνειτε εἰς ὀμιλίαν διεξοδικὰς μὲ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ σχολεῖον. Ἐμπληροῦτε πᾶν ὅ,τι νομοθετεῖτε καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπόσχεσθε, καὶ φυλάττετε τὰς διωρισμένας ὥρας μ' ὅλην τὴν δυνατὴν ἀκρίβειαν.

Γενικῶς, ὅσα ἐλαττώματα ἐπιθυμεῖτε νὰ διορθώσετε εἰς τοὺς μαθητὰς σας, καταβάλλετε πᾶσαν ἐπιμέλειαν νὰ τὰ ἀποφεύγετε σεῖς πρῶτοι. Τὸ παράδειγμα ἰσχύει πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τὴν παραγγελίαν. Τοῦτο δὲ ἀληθεῖς ἐξαιρέτως εἰς σχολεῖον. Τινὲς διδάσκαλοι ὀνομαζόμενοι, ὄντες δὲ τύραννοι, παιδεύουσιν τοὺς μαθητὰς των εἰς περιστάσεις, ὅπου, ἂν ἐξέταζαν κατὰ βάθος, προσεκτικῶς καὶ φιλοδικαίως, ἤθελαν εὑρεῖν ὅτι πταίουσιν οἱ ἴδιοι.—Φ. Α. Ε.

Το μέγα τοῦ Ὀμήρου ποίημα δὲν εἶναι εἰμῆ ἱστορία αἵματος, καὶ διάδημα αἵματοχαροῦς Ἀχιλλεύς· ὁθεν καὶ προσκεφάλαιον αἵματοχυνίας ἐπιστεύθη ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Φιλίππου ζ' μαθητὴν τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον.—Π. ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΙ τινὲς κρατοῦν ῥομφαίαν εἰς τὴν χεῖρα, καὶ θανατόνουσιν τὸν ἀνθρώπον πρὶν τοῦ καιροῦ του.